

**Achiel Vanderheere werd GEEN vuurkruiser,
toch streed hij 54 maanden in de Grote Oorlog.**

Al tientallen jaren ben in geïnteresseerd in wat de gewone mens uit onze streek beleefde in beide wereldoorlogen. Toevallig kwam in onlangs in het bezit een oude foto van Achiel Vanderheere, grootvader van mijn echtgenote. Ik had nieuw spuurwerk voor de boeg.

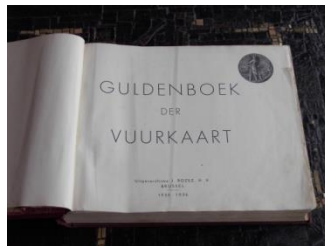
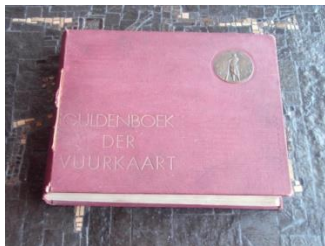
Op het kerkhof van Ingelmunster zijn oude graven met de houten kruisjes van de oud-strijders 14-18 verwijderd. De resterende beenderen werden opgegraven en in één nieuw graf geplaatst onder een mooie herdenkingszuil.

Zij die destijds in een grafkelder begraven werden bleven waar ze waren. Op het graf van Achiel staat geen enkele verwijzing naar de oorlog. Op andere zie je meestal een plaatje met "vuurkruiser 14-18".

Links Achiel en helemaal rechts zijn grafzerk. In het midden die van een andere inwoner uit Ingelmunster waarop wel een gedenkplaat Vuurkruiser ligt, geschonken door "afdeling Roeselare".

Van Daniel Dusselier kreeg ik het ongeveer 700blz tellend boek in bruikleen. Hij verzekerde me dat daar alle Belgen instonden die ooit aan de IJzer gevochten hadden.

Vol moed begon ik te bladeren. Per blad vond ik een 15-tal namen maar die waren gerangschikt volgens de legereenheid waarin de man ingelijfd was en helaas niet alfabetisch. Wel was er bij elke eenheid een korte beschrijving van de plaatsen waar die gestreden had. Als ik de naam van Achiel

vond, zou ik ook zijn eenheid kennen en op die manier veel kunnen noteren. Na enkele dagen zoeken was ik aan het eind van het boek, zonder zijn naam te vinden. Vergeefse moeite dus! Ik zat op het verkeerde spoor.

Via Google las ik dat in “het Gulden Boek der Vuurkruisen” alleen namen staan van elke veteraan die daarvoor een schriftelijke aanvraag deed en verder dat er tussen 1933 en 1940 acht verschillende boeken gedrukt werden. Ik kwam ook aan de weet dat die 8 boeken alleen in Flanders Field in Ieper te bezichtigen zijn en niet uitgeleend worden. Ik heb dan maar getelefoneerd naar Ieper, in de hoop iets meer te vernemen over Achiel maar het antwoord was pover.

Later vernam ik dat je de eretitel van vuurkruiser alleen kreeg als je tussen 4.8.1914 en 11.11.1918 minstens 12 maand dienst leverde in de *vuurlinie*.

Michèle Grymonprez, ook een verre afstammeling van Achiel, bezorgde me een afschrift van zijn militair dossier, meestal in het Frans opgesteld met veel gegevens met de pen geschreven in een moeilijk te lezen schrift.

Ik lees daar in:

*Achille Joseph Vanderheere né à Ouchene le 24.3.87 Division d'armee III soldat 2^{cl} matricule 7921. Ik lees verder en vertaal: 3° artillerie met 54 maanden frontdienst tussen 1.8.14 tot 31.1.19, waarvoor hij 8 frontstrepen kreeg. Hij ontving 75fr uitkering voor elk van de 52 maanden frontdienst. Hij liep “geen veroordeling” op tijdens zijn militaire dienst. In 1923 liep hij wel een correctionele om *zonder verlofbrief en eenzelligheidskaart vogels te vangen met een verblinde lokvogel*.*

Hij werd op 9.8 gemobiliseerd (klasse 1907) een ex loteling. Voor 1909 waren er nog lotelingen, een overblijfsel uit de tijd van Napoleon. Wie een “goed” nummer trok was vrij van dienst, hij met een slecht nummer kon voor 3j of langer soldaat gaan spelen. Rijke lui kochten meestal een arme drommel uit die in hun plaats ging dienen. Ook werd (na de nodige steekpenningen) wel eens geknoeid met de loting.

Hij is zijn militaire dienst begonnen bij de 1D Cavalerie, 1° regiment Lanciers (1° Jagers te paard), colonne d'Ambulance (een transport eenheid). Ik veronderstel dat hij als brancardier gewonden en doden moest ophalen en vervoeren. Tussen 13.3.1935 en 6.6.1951 heeft hij met hulp van de NSB afdeling Izegem verschillende keer een *Aanvraag tot het bekomen der VUURKAART* ingediend. Die werd hem telkens geweigerd om een reden die ik door de slechte kopie en het haast onleesbaar schrift niet kan lezen “*il est donc present à une unité de l'armee de ... (onleesbaar) pendant la Bataille de l'Yser*”. In een der volgende antwoorden lees ik dat hij als gedetacheerde naar een andere eenheid als strijder maar 4 maanden en 12 dagen aan krijgsverrichtingen deelnam daar waar minimum 9 maanden vereist is.

Op zijn laatste aanvraag kreeg hij als antwoord dat de beslissing tot het niet toekennen onwederroepelijk is en op definitieve wijze gesloten wordt.

Hij heeft dus 2 keer enige maanden in de vuurlinies gevochten, maar te korte tijd om als vuurkruiser erkend te kunnen worden:

4.8.14 tot 31.10.14 frontdienst bij de 6° legerdivisie

dan terug naar zijn vroegere eenheid bij de ambulanciers

11.1.1916 naar de 2° Guides

29.2.1916 terug naar C.T - 6 D.A

17.2.1918 Centre Instruction Artillerie

25.9.1918 tot 11.11.18 frontdienst

daarna 3° Artillerie 38° Cie tot 1.2.1919 waarna hij naar huis mocht.

Rouwbrief

Achiel met op zijn kraag de lintjes die verwijzen naar de eretekens

Stephanie en Achiel met hun 3 kinderen Valère, Maria en André

Naast de 8 frontstrepen kreeg hij 7 eretekens:

1. Herinneringsmedaille 14-18 Ingesteld op 21 juli 1919
2. Herinneringsmedaille v/d regering Leopold II KB 4.11.1954 toegekend aan bepaalde gewezen militairen.
3. IJzerkruis. Medaille Koningin Elisabeth. Toegekend aan deelnemers v/d Slag aan de IJzer
4. Oorlogskruis met palm. Dit bronzen kruis werd toegekend aan militairen voor daden van moed tegenover een vijand - ingesteld op 25 oktober 1915 (kan ook voor langdurige frontdienst of postuum aan een oorlogsdode)

En tenslotte nog de 3 nationale orden, toegekend volgens een puntensysteem vanaf 14.2.1939

5. Ridder in de Orde van Leopold II met zwaarden. Ze wordt nu aan burgers en militairen voor bijzondere diensten aan de koning en als "teken van zijn persoonlijke hoogachting" verleend. De ridders moeten veertig jaar oud zijn.
6. Ridder in de Kroonorde met zwaarden.
7. Ridder in de Leopoldsorde

Achiel werd geboren op 24.3.1887 in Oekene en overleed op 14.6.1963 in Ingelmunster. Hij werd er begraven met een soort militaire eer. Mijn echtgenote Christèle, kleindochter van Achiel, weet te vertellen: "een delegatie met een 15-tal muzikanten kwam naar ons huis en speelde er de *Brabançonne*. Van het huis naar de kerk en nadien naar het kerkhof speelden ze de *treurmars (Marche funèbre)* van Frédéric Chopin. Ook aan de kerk en op het kerkhof speelden ze het *Belgisch Volkslied*."

Achiel en Stephanie zijn 50jaar getrouwd. Midden de familiefoto die toen genomen werd zit Mgr. De Smedt bisschop van Brugge

Christèle bleef heeft tot ons huwelijk in 1967 in hetzelfde huis wonen als Achiel en zijn vrouw Stephanie. Daarenboven bezit Christèle een haast onuitputtelijk geheugen en weet nog wat Achiel en Stephanie haar ooit vertelden over “den Grooten oorlog” zoals zij die noemden.

Zo weet ze dat opa Achiel na de oorlog meer dan eens per fiets naar de *verwoeste gewesten* fietste, heen en terug bijna 100km. Hij ging daar zoals zoveel anderen op zoek naar koperen hulzen van kogels en granaten. Voor dat koper kreeg men veel geld.

Ze zegt ook nog dat Achiel wel eens vertelde over het mirakel van het OL-Vrouw hoekse. Ik ben in mijn boeken en documentatie gaan snuffelen.

Het O.L. Vrouw hoekse.

Tijdens de IJzerslag van oktober 1914 werd de toren van een vroeger afgebroken kerk op het gehucht Oud Stuivekenskerke beschadigd en door Duitse infanterie veroverd. Met het onderwater zetten van de IJzer moesten de Duitsers terug naar de andere kant van de stroom. De toren en het omliggende land kamen op een eilandje te staan. Op 3.11 kwam daar een Belgische voorpost en op 23.11 kwam er tussen de stukgeschoten muren van de toren een “*grote wachtpost*”, een van de vier Belgische wachtposten midden het onder water gezette gebied.

Luitenant Lekeux, een pater die vrijwillig dienst genomen had in ons leger, werd waarnemer voor onze artillerie in de toren. Dagelijks beklom hij de toren om de Duitse bewegingen gade slaan en kijken waar de Belgen hun artillerie moesten richten. Hij had er ook een goed zicht vanwaar de Duitse kanonnen vuurden. Een telefoontje van hem en wat later werden die Duitse stukken beschoten. De Duitsers wisten snel vanwaar het gevaar kwam en de toren werd haast dagelijks het mikpunt van hun artillerie.

Pater Lekeux bleef onverschrokken op post. Beetje bij beetje werd de beschoten toren korter tot er eind maart 1915 haast niets meer van over bleef.

Op het laatst moest de pater observeren van op een ladder die hij aan de achterkant van de resterende kerkruipe zette. Ook die ladder werd steeds maar korter tot de pater verhuisde naar de vlak bijgelegen hoeve van Goemaere.

De voutekamer daar richtte hij in als kapel en zette er zijn uitkijk verder. Bij de soldaten raakte bekend dat een Duitse blindganger (dat is een niet ontplofte bom) in de muur was blijven steken in de kamer vlak onder het altaar met het OL-Vrouw beeldje dat ongeschonden bleef. Twee gewonden in de omgeving zagen dat als een mirakel. Die legende deed de ronde bij de gelovige soldaten, ook bij Achiel.

Nog kort wat over Ingelmunster tijdens WO-I.

1900-1913

Ingelmunster een vredig dorp, gedomineerd door het kasteel, heeft verbindingswegen in kassei naar Kortrijk, Brugge, Meulebeke, Oostrozebeke en Roeselare via Emelgem. Het kanaal is er 15à20m breed met tussen de kerk en het station een platte draaibrug. Er is een goede treinverbinding met Brugge en Kortrijk. Samen met het kasteel zijn dit de enige elementen die een, zij het dan minieme, rol gaan spelen in de oorlog. Er is nog het bos (rond het kasteel en het Ingelmunster bos, een uitloper van Ardooi bos) en heide; het onkruid tiert welig. Er is weinig industrie, maar wel enkel grote pachthoeven en veel kleine boerderijtjes. Enkele fabrieken en brouwerijen, veel boeren en vlassers. De gewone mensen werken hard maar verdienen weinig en kennen veel armoede. Meestal hebben ze was land rondom hun huisje waar ze zelf wat telen. Veelal is er niet genoeg om hun grote gezinnen behoorlijk te voeden en te kleden. Er is veel werkloosheid, de vrouwen pogen met spinnen of kantklossen wat bij te verdienen. De enen hebben het al wat beter dan de andere; de ergste groep dompelaars doen slavenarbeid tot de late avond. Brood is een luxe en alleen voor de man die werken gaat; de kinderen krijgen meelpap of aardappelen, vlees is er alleen op zondag.

Veel kinderen gaat te voet en op klompen naar school. Warm eten op school bestaat nog niet. Voor velen is de middagpauze te kort, ze blijven op school en eten uit een keteltje dat ze van huis meekregen. 's Zondags is de misviering in de kerk voorbehouden voor de grote mensen. De kinderen tussen de 1° en plechtige communie gaan naar de "kapel mis" van 8u op de zolderverdieping van de meisjesschool in de Meulebkestraat (huidige Schoolstraat).

De werkweek telt 6 volle dagen, de zondag is rustdag. De mensen zijn braaf en godvrezend; ze bidden en houden processies. Er is groot feest bij de installatie van een nieuwe pastoor of burgemeester. De St Amandskerk telt 4 priesters: pastoor Soete en de onderpastoors Carbonez, Hosten en Ghillebaert. De zondagsplicht kan vervuld worden in een van de 4 heilige missen; achteraan de kerk staan een stapel oude reserve stoelen die op zaterdagavond uitgezet worden. De suisse of kerkpolitie zorgt voor orde en stilte tijdens de mis. In een zijbeuk is een soort kapel met een

openklapbaar paneel dat zicht heeft op het koor vooraan de kerk. Daar wonen de baron en zijn familie de mis bij. Het gewoon volk kan hen niet zien, maar weten dat iemand van het kasteel aanwezig is als het paneel open staat. Aan de voordeur van de kerk ligt een grote roepsteen van waarop de veldwachter na de missen gemeentelijke berichten afroept; in de namiddag speelt hij belleman. Een dergelijk bericht kan bv zijn: *bij boer X is een koe dood, deze namiddag zal het vlees uitverkocht worden!*

In het dorpscentrum wonen de notabelen, enkele handelaars en ambachtslui die het wat beter hebben. Samen met de grondbezitters bepalen zijn de gemeentelijke politiek. Het gemeentehuis is in de Gravinnestraat (café Damberd).

De gemeente telt 198 herbergen of één per 35 inwoners. Er zijn nogal wat werklieden die er elke maandag een deel van hun loon verdoen. Café bezoek is voor de mannen vaak de enige vorm van ontspanning. Een gemeenteloper steekt bij valavond de schaarse petroleumlampen in het centrum aan , 4 of 5 ervan blijven gans de nacht branden.

voedselbedeling in de Bruggestraat tijdens WO-I

oorlogsgeld in onze streek

1914-18

1914

Het voorjaar en de zomer zijn beloftevol; de volksmens gelooft niet dat een internationaal conflict hen zal treffen. De missiepredikant zwijgt over politieke hoofdzonden waarmee koningen en keizers uit omringende landen hen bedreigen. Als er al een artikel in een van de weinige dagbladen daarover handelt, leest de gewone man dat niet (hij heeft geen dagblad) en de dorpsnotabelen geloven in de gegeven woorden over onze neutraliteit. Een schot in Sarajevo zal er anders over beslissen. De uitbarsting komt in de laatste week van juli met oorlogsverklaringen elkaar snel opvolgen.

Bij het uitbreken van de oorlog telt het station enkele sporen, plus één langs de voorkant van het station. Dit ligt tussen het magazijn van Albert Vanootegem (het slunsekot, nu de kerk) en zijn weverij de Labadou. Met wagons worden de verzamelde lompen vanuit dit slunsekot naar de weverij vervoerd om daar verwerkt en geweven te worden tot toile. Bij het uitbreken van de oorlog vlucht Vanootegem met zijn familie naar Engeland en zal hier nooit meer terug keren. De Labadou raakt vervallen en zal later een soort kraakpand worden tot Maurice De Visschere er kleine woningen van maakt voor dakloze inwoners. Dit wordt de voorloper van de latere woningmaatschappij De Mandelbeek.

1952 inwoners hebben een spaarboekje op de post. De politieke strijd tussen katholieken en liberalen woedt hevig, de opkomende socialisten hebben nog weinig aanhang.

Café het Damberd (Gravinnestraat) is ook het gemeentehuis. Remi Callens is burgemeester, C. Watteyne commissaris en er zijn 2 veldwachters (Soenens en Ketels, wat later Aloïs Vanneste) die met weinig onrust te kampen hebben. Nog enkele markante figuren: brouwer en cafébaas Henri Delaere, dokter Henri Vanclooster en Moeder Jeanne (Zlodie Depla), overste van het klooster. Ernest Schotte is gemeentesecretaris en houdt een oorlogsdagboek bij dat stopt in 1917. In oktober 1918 werd hij in de gang van zijn huis getroffen door een verloren kogel of granaatscherf van wegtrekkende Duitsers. Het Duitse Rode Kruis nam hem mee voor verzorging, eerst naar Waregem, dan naar Deinze waar zijn voet afgezet werd. Ten slotte kwam hij in een hospitaal in Gent terecht waar hij op 20.10.18, enkele dagen voor de bevrijding stierf.

De gebeurtenissen in Ingelmunster, zoveel mogelijk chronologisch.

28.7 De mobilisatie. Uit 15 lichteningen, waarvan 11 uit de tijd van de loting (1899-1909), zal Ingelmunster meer dan 200 jongens naar het front sturen. Daaronder enkele vrijwilligers waar ik er 3 van wil vernoemen: Arthur Ottevaere en Valère Derveaux die sneuvelen en brouwer Ernest Van Honebrouck die zal corresponderen met Amerikaanse oorlogsmeters.

29.7 De dienstplichtigen van klassen 1910-13 worden opgevorderd naast zij die nog in militaire dienst zijn, wij leveren 77 man.

31.7 De klassen 1899 tot en met 1906 worden gemobiliseerd: die nacht worden 92 miliciens opgeroepen. Op 9.8 komen daar 30 man van de klassen 1907-1909 bij en op 22.9 nog eens 30 man van de klas 1914, wat ons totaal dan op 229 soldaten brengt.

Ook politiecommissaris Watteyne wordt opgeroepen (klasse 1899). Na het beleg van Antwerpen vlucht hij naar Nederland en blijft gans de oorlogstijd in kamp Zeist. Datum onbekend: Gustaaf Van Ooteghem van de weverij de Labadou vlucht via Frankrijk naar Engeland. Hij komt hier niet meer terug. Zijn vrouw Joanna Standaert houdt de weverij open met ene Vanneste als werkleider. Die kreeg door zijn beleid de bijnaam "kwartje boete" naam waarmee ook de weverij spotten vernoemd werd.

1.8 zaterdag. Om één uur 's nachts kondigt het luiden van de grote klok gedurende 10 minuten de mobilisatie aan. Een klaroenblazer doet de ronde van de gemeente. Soldaten stappen naar het gemeentehuis, met vrouw en kinderen aan de arm, waar ze hun oproepingsbiljet krijgen. Met de treinen van 6u20 en 7u vertrekken 92 man naar 13 verschillende steden (Antwerpen, Brussel, Luik, Namen, Dendermonde, St.Niklaas, Kontich, Mechelen, Bergen, Gent, Brugge, Laken en Doornik). Men blijft hopen dat een inval der Duitsers in ons neutrale land zal uitblijven. 15 paarden worden opgevorderd voor het Belgisch leger en naar Tielt gebracht.

4.8 Ons dorp staat in rep en roer, de kerkklokken luiden omdat Duitsland ons de oorlog verklaard heeft. Men beweert dat Duitse spionnen hier kort voordien leurdten met scheermesjes en zeisen.

7.8 Inwoners moeten op hun hoede zijn voor Duitsers of Oostenrijkers (mogelijke spionnen) en die melden.

12.8 De provincie gouverneur laat een bericht uithangen waarbij hij maximum prijzen voor voeding en brandstoffen bekend maakt en briefjes van de Nationale bank als betaalmiddel verplicht aanvaardbaar stelt.

14.8 Burgemeester Callens laat een politiebepsluit aanplakken waarin samenschooling van meer dan 5 personen verboden worden en het politie uur op 22u gebracht wordt (voor de oorlog was dit 1u).

18.8 Gustaaf De Boutte (°1892), enige zoon van Victor, sneuvelt in Neerlinter; hij is het eerste slachtoffer van de gemeente.

19.8 De eerste vluchtelingen komen in ons dorp, men noemt ze allemaal Mechelaars hoewel er ook uit Diest, Aarschot, Leuven en Brussel zijn. Ze zijn bang en vertellen vreselijke dingen over de invallende Ulanen "*in Dendermonde hebben ze burgers onthoofd, met die hoofden op hun spits zijn ze te paard verder getrokken. De meesten komen uit het gevang voegt men er aan toe...*". Volgens hen hebben de Duitsers de provincies Limburg en een groot deel van Brabant en Antwerpen veroverd.

20.8 De Duitsers naderen West-Vlaanderen, verschillende treinen zijn afgeschafte. Vanaf 14u komt geen enkele trein vanuit richting Brugge. Veel fabrieken zijn reeds dagen gesloten. Er wordt hulp geboden aan mensen in nood, men deelt bons uit die ze in bepaalde winkels kunnen omruilen.

21.8 Steeds meer Ulanen (Duitse verkenningstroepen te paard) zijn in West-Vlaanderen gesignaleerd. Zij dragen lange lansen en een pinhelm. Vaak ongeschoren met grote baarden zien ze er vreselijk uit. Ze zijn meestal niet wreedaardig, als je ze met rust laat, laten ze de bevolking ongemoeid. Hier en daar trekken ze huizen binnen op zoek naar eten.

22.8 Er is paniek, op de gemeente doet de ronde: *in Lendeledede hebben Duitsers gevochten tegen de Fransen*. En inderdaad, enige Ulanen komend uit Harelbeke en Kuurne steken aan het Katje de Brugse kalsijde over richting St Catherine en komen op de hofstede Foulon waar één van hen herkend wordt als de Duitse veekoopman die enkele dagen voor de oorlog daar nog paarden kocht. Een veel gebruikte Duitse manier van spionage of wegverkenning. Van daar rijden ze dwars over de velden richting Izegem. In Lendeledede botsen ze op Franse soldaten die het vuur openen. Een Duits paard wordt gekwetst, zijn ruiter gevangen genomen. De overige Duitse ruiters snellen weg richting De Ondank in Izegem, vandaar naar Kortrijk.

23.8 Het is hier iets rustiger geworden, fabrieken hebben hun deur heropend. In de voormiddag trekt een groep van 150 Ulanen door Ingelmunster naar Ardoorie veld. Twee van hen bonken op de deur van 't Peerdeken (de Hoogte), eisen er brood en bier en vetrekken zonder betalen. Vanuit hun kamp op de Sneppen sturen ze enkele mannen naar Ardoorie dorp om er vlees en brood te kopen. De volgende dag verlaten ze de streek zonder enig kwaad te hebben gedaan. Ze hebben kaarten bij met tal van bijzonderheden; ook onder hen worden sommige herkend als mannen die hier vroeger gekomen waren als veekoopman of leurder.

Op de grens van Izegem en Lendeledede dagen nieuwe ulanen op, ze trekken naar Ledegem waar ze een Rijkswachter dood schieten. 2 auto's met Belgische en Franse soldaten worden opgemerkt.

24.8 "vluchtersmaandag". Dorpelingen slaan op de vlucht richting Lendeledede. In Izegem komen 16 Ulanen op weg naar Roeselare, 2 ervan keren terug naar Ingelmunster.

September 1914.

30.8 Uit Izegem komen 2 auto's met Britse en wat later een derde met Belgische soldaten.

Na de zomervakantie worden de scholen niet heropend (tor 14.12) door de oorlogsdreiging.

1.9 In de nacht valt een bom geworpen uit een Zeppelin op de wijk Watermolen in Kuurne.

9.9 woensdag. Samen met de Belgische soldaten komen nog altijd vluchtelingen, meestal uit Noord Brabant. Het 1° vliegtuig verschijnt boven ons dorp.

11.9 Na een 7-tal verkenners komend uit Roeselare, komt een groep van zo'n 250 ulanen en wielrijders aan en overnachten hier. Men vermoedt dat het de voorhoede is van een groot leger.

12.9 Rond 9u vertrekt de groep langs de vaart naar Izegem en nemen Virgile en Albert Neyrinck mee tot Rumbeke. Albert is de voorzitter van Ingelmunsterse voedingscomité. Aan Kachtem statie worden de Duitsers vanuit een melkerij beschoten, ze nemen 22 burgers meenemen naar Rumbeke. Daar slaan ze aan het plunderen en laten aan de Vijwegen een deel der gevangenen vrij. De rest nemen ze per auto mee naar Zarren en Esen.

13.9 In Esen wordt op de groep geschoten door Belgische soldaten, in de verwarring slaat de rest van de gijzelaars op vlucht.

14-17.9 Nog altijd zijn vluchtelingen op doortocht. Zij vragen onderdak en voedsel. Weldra gevolgd door terugtrekkende Belgische soldaten. Opgejaagd door Duitse voorposten trekken ze verder.

Oktober.

3.10 Kasteelheer en parlementair Alberic Clement Descantons de Montblanc sterft ongehuwd. De heerlijkheid gaat tot 1925 naar zijn broer Ernest Charles de Montblanc gehuwd met Marguerite de Beughem de Houtem. Hij zal samen de gravin voor de rest van de oorlog een grote steun betekenen voor de bevolking.

4.10 De Duitsers rukken op naar de Leie (Menen - Kortrijk). Alle strategische punten van de gemeente worden bewaakt door een afdeling van de Kortrijkse burgerwacht. Het dorp is in een soort staat van beleg. De vaartbrug blijft gesloten en in de Statiestraat zijn samenkomsten verboden.

5.10 Er komen 200 gendarmen in Ingelmunster

7.10 De vaartbrug wordt blijvend opgedraaid, de voetgangers passerelle wordt afgebroken. Een Duits officier komt er per fiets aangereden en wordt door Kortrijkse *garde civil* (burgerwacht) aan de Capelle doodgeschoten, een ruiter kan vluchten. In de Izegemstraat wordt een Duitse patrouille van 7 man van op de brug beschoten.

8.10 Opnieuw worden Duitsers beschoten, nu van langs de vaart. Een man valt, zijn paard wordt afgemaakt.

9.10 Niemand mag de vaartbrug over. De baron wordt begraven terwijl de Belgische soldaten aan het terug trekken zijn en Duitse infanteristen in aantocht zijn. De rouwstoet moet van het kasteel rechtsreeks naar de kerk zonder dat de Filharmonie, waarvan hij ere voorzitter is, mag spelen.

10.10 De vaartbrug wordt opgeblazen, de Duitsers verschansen zich achter zandzakjes en beginnen met de aanleg van een noodbrug. Drie dagen lang trekken karren met kanonnen door het dorp richting Izegem en Roeselare.

Op een avond (ik weet niet welke dag) komt de 1° Zeppelin boven het dorp en wordt neergeschoten. 14.10

Het opperbevel van het Duitse leger installeert zich in de Hoogstraat 26 in Tielt onder Hertog Albrecht von Würtemberg. In die stad blijft tot 1918 het HK van het IV° DL.

In Ingelmunster eist een majoor dat alle paarden en moto's naar de markt zouden gebracht worden. Rond de middag komen twee auto's met Duitse officieren op het gemeentehuis en stellen een Kommandant aan naast de burgemeester. Ze zullen hun Kommandatur inrichten in de Weststraat in het huis van de juffrouwen Vercoutere (nu nr. 7-9).

Leander Debrouwer is politiecommissaris tijdens de bezetting, Aloïs Vanneste veldwachter.

De Duitsers eisen logement voor 400 man, een van hen meldt zich op het kasteel en eist dat de generale staf ("état-major") van von Würtemberg er zal gevestigd worden. Die staf zal er 4jaar blijven. Intussen komen Duitse fietsers en ruiters aan, ook soldaten het 3° reserve regiment, weldra gevolgd door het gros van hun leger. Voetvolk, cyclisten en paardenvolk trekken gedurende bijna 2u van de Oostrozebekestraat door de Gentstraat naar Izegem. Ook via de Weststraat trekken er tot laat in de avond naar Emelgem. Een Duitser vertelt dat 2 à 3.000 man in ons dorp zijn. Op het neerhof staan 150 paarden. De doortocht van strijdende Duitsers door Ingelmunster duurt in feite maar één dag. De kerk is getroffen door enkele obussen. Luc Bruneel las ergens: *de enige schade bij de inval 14 okt was dat de kerktoren beschadigd was door een kanonschot en in het dak van de kerk een gat was dat achteraf dicht gemaakt is met een zeil.*

Soldaat Jozef Lannoo uit Ingelmunster was uit Antwerpen naar huis gevlucht met burgerkleren boven zijn militaire; hij wordt hier door de Duitsers opgepakt en op het kasteel vast gehouden.

15.10 De Duitse voorposten hebben Ingelmunster verlaten, maar er komen nog altijd soldaten die de achterhoede vormen. Ze behoren tot de 2°, 6°, 3°, 26° en 35° regimenten, meestal oudere mannen. Hoewel er weinig ergs gebeurt tijdens die doortocht zal het nog tot maandag 14 december duren voor de jongens en de meisjes weer naar school kunnen. Dat zal zo drie jaar nagenoeg rustig kunnen doorgaan tot de Duitsers op 17.8.'17 het klooster en zijn school opeisen om als lazaret te dienen.

16.10 Er komen maar een 10-tal Duitse soldaten meer voorbij. Een 50-tal vluchtelingen uit de richting Roeselare krijgen onderdak bij de Lazaristen. De volgende dag vetrekken ze naar Oostrozebeke. De eerste gekwetsten komen van het front. De Duitsers hebben de patronage in de Schoolstraat ingenomen waar ze kunnen slapen. Het statieplein ligt vol gekwetste Duitsers, de meeste zijn te voet of met paardekarren aangekomen.

De Belgen nemen stellingen in achter de IJzer en de Ieperlee, de Britten en Fransen doen dit achter de lijn Houthulst tot Armentières.

18.10 Gans de dag komen soldaten toe, men schat 2à3000; ze behoren tot het 51°, 133° en 138° regiment en zoeken logement in de huizen.

19.10 Schuwe maandag. Engelse en Schotse soldaten bereiken Izegem. Ze kwamen van de Aisne waar de slag aan de Marne op 19 sept beëindigd was. Hun gevechten met het 4° Duits Armee frustrerden de jonge onervaren Duitsers zo erg dat ze baldadigheden begaan in Rumbeke, Roeselare (252 huizen platgebrand en 40 burgers dood geschoten), Staden, Gits... .

Was de Duitse voorhoede na 14.10 in Ingelmunster aangekomen, dan zaten die Engelsen normaal gezien ook bij ons en hadden we waarschijnlijk ook een “schuwe maandag” beleefd. Alleen Lichtervelde en Ingelmunster zijn wat betreft onze streek ingenomen zonder grote schade.

In het kasteel van Ingelmunster is de generale staf nu geïnstalleerd. Hoge militairen zullen er blijven tot kort voor de bevrijding. Ze leven er rijkelijk en op kosten van baronie en gemeente. De prinsen Karel van Hohenzollern en Ruprecht van Beieren zullen komen logeren. In de buitenwal van het kasteel en zelfs in de vaart dobberen die avond lege wijnflessen.

De oude kasteelheer die op 3.10 overleed, was anti Duits. De mensen beweren dat hij vergiftigd werd. Zijn zoon en opvolger baron Ernest en de barones krijgen een paar kamers toegewezen. Ze zullen tot 1917 op het kasteel mogen blijven maar zijn ook vaak in Brussel. Ze helpen de bevolking aan eten.

20.10 De eerste Duitse bevoorradingstrein rijdt door ons station met 18 wagons. Het wordt een draaischijf voor goederenvervoer en soldaten van en naar het front. Geleidelijk aan zal het daarom vanuit de lucht bestookt worden, vooral in 1917 nemen die aanvallen toe.

26.10 De Duitsers voeren een strenge bezetting en nemen scherpe maatregelen om orde en rust te handhaven. Tegen de muur van het gemeentehuis wordt een bord met *RATHAUS* bevestigd, hier en daar verschijnen wegwijzers *ZUM RATHAUS*. Er komen ook wegwijzers in het Duits en er worden plakkaatjes uitgehangen met Duitse richtlijnen en bevelen.

De bezetter weet dat duiven kunnen gebruikt worden om (militaire) boodschappen door te geven; de diertjes worden staatsgevaarlijk. De bevolking moet alle duiven, zeker de reisduiven, op sluiten. Later zullen de Duitsers ze verzamelen in de vroegere manufactuur en nog later een groot deel ervan doodschieten in de dreef.

Tot daar 1914. Veel gegevens komen uit de gazet van Izegem en een dagboek dat toenmalig gemeente secretaris Ernest Schotte bijhield, maar vooral van Albert Verscheure. De opgegeven datums kunnen daardoor wel een paar dagen verschillen met de werkelijkheid. Andere haalde ik uit De Heemkundige kring of uit wat ik hier en daar, vooral bij familie kon verzamelen. Uit de archieven van de gemeente zijn veel stukken uit die periode verdwenen (door de bezetter?) en enkele dagboeken in privaat bezit blijven gesloten (uit vrees voor repressie?).

Als er iemand is die mijn verhaal wil aanvullen of corrigeren, graag naar silver@telenet.be.

Nog lezen Hert 13 en 18